

Thúc đẩy Sản xuất tôm-lúa tại tỉnh Cà Mau

Dự án Thích ứng với biến đổi khí hậu vùng Đồng bằng sông Cửu Long (MCRP)

1. Bối cảnh

Canh tác tôm-lúa - giải pháp tiềm năng, thích ứng với xâm nhập mặn tại Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL)

Hơn 70% dân số tỉnh Cà Mau đang sinh sống tại khu vực nông thôn. Với vị trí địa lý đặc biệt, tỉnh Cà Mau có ba mặt tiếp giáp biển: biển Đông, và vịnh Thái Lan, đang ngày càng chịu nhiều tác động từ biến đổi khí hậu. Xói lở bờ biển, xâm nhập mặn sâu vào nội đồng ảnh hưởng nghiêm trọng đến đời sống và sinh kế của người dân nơi đây.

Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra các hệ thống nuôi trồng thủy sản kết hợp như mô hình tôm-lúa, mô hình cá-lúa được xem là các giải pháp tiềm năng, thích ứng với biến đổi khí hậu tại ĐBSCL. Mô hình luân canh tôm-lúa được triển khai tại vùng chuyển tiếp nước ngọt - lợ, nơi người dân trồng lúa vào mùa mưa và nuôi tôm vào mùa khô khi độ mặn tăng.

Tuy nhiên, hệ thống sản xuất tôm-lúa đang phải đối mặt với nhiều thách thức:

- Suy giảm chất lượng nước và ô nhiễm nguồn nước ảnh hưởng đến tỷ lệ sống của tôm;
- Gia tăng xâm nhập mặn và các hiện tượng thời tiết cực đoan ảnh hưởng đến năng suất nuôi tôm;

- Hợp tác giữa người nuôi tôm với các doanh nghiệp thủy sản và các bên liên quan chủ chốt khác còn lỏng lẻo;
- Kỹ năng canh tác, nuôi trồng thủy sản của người dân còn hạn chế.

2. Phương pháp tiếp cận

Thúc đẩy sản xuất tôm-lúa theo hướng đạt các chứng nhận tiêu chuẩn quốc tế và chứng nhận hữu cơ

Chính phủ Việt Nam nhấn mạnh mô hình canh tác tôm-lúa là một trong những hệ thống canh tác được ưu tiên hàng đầu nhằm thích ứng với biến đổi khí hậu và xâm nhập mặn tại ĐBSCL.

Năm 2021, Dự án Thích ứng với biến đổi khí hậu vùng ĐBSCL (MCRP) đã khởi xướng việc thiết lập và thúc đẩy Quan hệ hợp tác của 8 bên bao gồm: Tổng cục Thủy sản, Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn tỉnh Cà Mau, Tập đoàn Thủy sản Minh Phú, Tập đoàn Lộc Trời, UBND huyện Thới Bình, dự án MCRP và hai Hợp tác xã (HTX) sản xuất tôm-lúa Dân Phát và Hòa Phát, cùng với sự hợp tác kỹ thuật của Trường Đại học Cần Thơ. Với mục tiêu thúc đẩy sản xuất tôm-lúa theo hướng đạt các chứng nhận hữu cơ quốc tế, tám bên đối tác đã thống nhất cùng triển khai áp dụng các kỹ thuật canh tác cải tiến tại xã Biển Bạch Đông, huyện Thới Bình, tỉnh Cà Mau với sự tham gia của 150 hộ dân trên tổng diện tích 461 ha trong thời gian 3 năm.

KẾ HOẠCH NUÔI TRỒNG												
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12
	Nước mặn						Độ mặn thấp	Nước ngọt				
Vụ nuôi tôm sú	x	x	x	x	x	x						
Vụ trồng lúa								chuẩn bị	x	x	x	x
Vụ nuôi tôm càng xanh							x	x	x	x	x	

Kế hoạch nuôi trồng thí điểm mô hình tôm-lúa

3. Kết quả

Tài liệu Hướng dẫn Cải tiến Kỹ thuật được xây dựng và đưa vào triển khai thí điểm tại 12 hộ nuôi tôm-lúa nhằm kiểm chứng hiệu quả của các giải pháp cải tiến.

- Trên **50%** tổng số hộ tham gia đạt năng suất cao hơn, năng suất trung bình năm 2022 đạt **260kg/ha**, so với 200kg/ha trong năm 2021

Đối tượng hưởng lợi

- **150 hộ gia đình** thuộc hai HTX tham gia mô hình thí điểm.
- **279 nông dân** (41 nữ) được các giảng viên nguồn đào tạo, tập huấn theo tài liệu Hướng dẫn cải tiến kỹ thuật mới được ban hành.
- **150 nông dân** (21 nữ) được Tập đoàn Thủy sản Minh Phú đào tạo và cấp chứng nhận ASC (Hội đồng Quản lý nuôi trồng thủy sản).
- **30 người** (6 nữ) gồm các cán bộ kỹ thuật nuôi trồng thủy sản, lãnh đạo HTX và công ty tư nhân tham gia khóa Đào tạo giảng viên về áp dụng tài liệu Hướng dẫn cải tiến kỹ thuật với chuyên gia của Đại học Cần Thơ.
- **34 người** (5 nữ) gồm các cán bộ kỹ thuật nuôi trồng thủy sản, lãnh đạo HTX và công ty tư nhân được tham gia khóa Đào tạo giảng viên về đánh giá viên nội bộ theo tiêu chuẩn ASC do Tổ chức chứng nhận - Công ty Intertek Việt Nam phối hợp tổ chức.
- **06** cán bộ kỹ thuật nuôi trồng thủy sản và cán bộ khuyến nông được Đại học Cần Thơ hướng dẫn thực hiện nghiên cứu Luận văn Thạc sĩ về sáng kiến đổi mới trong sản xuất tôm-lúa tại khu vực dự án.
- Tập đoàn Thủy sản Minh Phú đã đầu tư khoảng **85.000 Euro** cho các hoạt động thực hiện thỏa thuận hợp tác giữa các bên trong giai đoạn 2021-2022, đồng thời phân công đội ngũ kỹ thuật viên hỗ trợ trực tiếp cho nông

dân, thúc đẩy quá trình đạt chứng nhận và mở rộng diện tích sản xuất tôm-lúa tiềm năng.

Ký kết hợp đồng sản xuất-tiêu thụ giữa Tập đoàn Thủy sản Minh Phú và người nuôi tôm-lúa

- Tháng 10/2022, Tập đoàn Thủy sản Minh Phú đã ký hợp đồng sản xuất với **150 hộ dân** của hai HTX để thu mua tôm từ khu vực dự án với mức giá cao hơn 3.000 đồng/kg tôm so với giá thị trường.

4. Các chủ đề xuyên suốt

Dự án MCRP đã góp phần thúc đẩy việc triển khai các thực hành quản lý tốt trong chuỗi giá trị tôm lúa, đồng thời thúc đẩy sự tham gia hiệu quả của khối tư nhân. Những hoạt động của dự án hướng tới mục tiêu cải thiện chất lượng nước và nâng cao năng suất tôm nuôi, và nâng cao năng lực tiếp cận thị trường cho người nuôi tôm.

Bên cạnh đó, nhiều sáng kiến đã được triển khai để tăng cường năng lực cho nông dân, đặc biệt chú trọng vào việc thúc đẩy sự tham gia và trao quyền cho phụ nữ trong các hoạt động của dự án. Nhiều phụ nữ tại địa phương đã tích cực tham gia các khóa tập huấn như tạo ra chế phẩm sinh học (ủ men vi sinh) và áp dụng các kỹ năng quản lý nuôi tôm hiệu quả để tạo điều kiện chuyển đổi sang canh tác hữu cơ.

5. Triển vọng

Các mô hình thí điểm sẽ tiếp tục được triển khai theo kế hoạch hoạt động của Dự án MCRP, và dự kiến sẽ đạt được Chứng nhận ASC vào năm 2023, Chứng nhận Hữu cơ vào năm 2025. Nâng cao năng lực cho nông dân vẫn là hoạt động cốt lõi, xuyên suốt trong quá trình thực hiện Dự án. Mục tiêu là từ năm 2024, các Hướng dẫn cải tiến kỹ thuật sẽ được nhân rộng để áp dụng trên toàn tỉnh Cà Mau và tiếp đến là các tỉnh khác ở ĐBSCL.

Xuất bản bởi

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Trụ sở chính tại Bonn và Eschborn, Cộng hòa Liên bang Đức

Dự án “Thích ứng với biến đổi khí hậu vùng Đồng bằng sông Cửu Long” (MCRP)
Nhóm dự án Môi trường, Biến đổi khí hậu & Nông nghiệp, GIZ Việt Nam

E3-E5, 14 Thụy Khuê, Tây Hồ, Hà Nội, Việt Nam
T: +84 (0)24 372 864 72
E: mcrp@giz.de
I: <https://mcrp.mard.gov.vn>

Bản quyền ảnh

©GIZ

Liên hệ:

Ông Christoph Klinnert
Giám đốc Dự án MCRP
christoph.klinnert@giz.de

GIZ chịu trách nhiệm nội dung cho ấn phẩm này

Đại diện cho

Bộ Hợp tác kinh tế và Phát triển Cộng hoà
Liên bang Đức (BMZ);
Tổng cục Kinh tế Liên bang Thủy Sản (SECO)

Hợp tác cùng

Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn

